

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Hæc sententia ut verior eligitur, & duplici conclusione stabilitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

mutabilitatem, ac naturæ universales; unde quia Theologia nititur lumini divinæ revelationis, virtualis saltem & mediata, & est radicaliter saltem & objectivè supernaturalis, ad singularia se extendit, eaque sub tali lumine contemplatur; ut in disputatione præcædenti Theologiæ art. 1. in solutione objectionum declaravimus.

41. Ad primam confirmationem respondet S. Thomas hic art. 1. ad 3. quod cognitio singularium non pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem speculativam; pertinet tamen ad perfectionem ejus secundum cognitionem practicam, quæ non perficitur absque cognitione singularium in quibus est operatio, ut dicitur in sexto Ethicorum: unde ad prudentiam requiritur memoria præteritorum, cognitio præsentium, & providentia futurorum, ut Tullius dicit in sua Rhetorica. Quia igitur Christus habuit plenitudinem prudentiæ secundum donum consilij, consequens est quod cognoverit omnia singularia præsentia, præterita, & futura. Ubi obiter advertendum est, quod licet hæc ratio S. Doctoris solum videatur ostendere, Christi animam cognoscere hujusmodi singularia per prudentiam, quæ est habitus distinctus à scientia infusa; si tamen rectè perpendatur, & radicibus penetretur, constabit ex illa rectè deduci Christi animam per scientiam infusam talia singularia cognoscere; nam per hanc scientiam Christus habet cognoscere omnia quorum cognitio quomodolibet pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ, & hoc propter maximam ejus universalitatem; unde si cognitio singularium pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem practicam, & requiritur ad prudentiam, dicendum est Christum per scientiam infusam illa cognoscere.

42. Dices, Prudentia solum respicit agibilia, hoc est pertinentia ad actiones humanas, est enim recta ratio agibilium: Ergo hæc ratio D. Thomæ non probat Christum per scientiam inditam cognovisse alia singularia factibilia vel pure speculabilia, quæ ab arte, vel ab intellectu speculativo cognosci possunt.

Huic instantiæ optimè respondet Cajetanus hic art. 1. §. Ad tertium dubium: quod videlicet in Christi anima fuit plenitudo prudentiæ, non solum monasticæ, sed etiam politicæ, imò & regalis ac monarchicæ in ordine ad omnes creaturas in singulari; quia Christus secundum humanitatem, ratione unionis hypostaticæ cum Verbo, habuit dominium & potestatem in omnia creata, vel immediatè, vel quatenus aliquo modo ordinantur ad electorum salutem, ut colligitur ex illo Psalmi 8. *Omnia subiecisti sub pedibus ejus.* Quem locum expendens Apostolus ad Hebræos 2. illamque explicans de Christo ut est homo, addit: *In eo enim quod omnia ei subjecit, nihil dimisit non subiectum ei.* Unde ex eo quod singularium cognitio ad prudentiam requiritur, rectè infert S. Thomas, Christum cognovisse omnia singularia præsentia, præterita, & futura.

43. Ad locum verò ejusdem S. Doctoris, desumpti ex libro tertio sententiarum, respondetur D. Thomæ intelligendum esse de cognitione quæ habetur per scientiam speculativam vel naturalem; ita ut sensus verborum ipsius sit quod Christus non cognovit per scientiam inditam, quæ est speculativa, vel naturalis, gesta particularium hominum; hæc enim non pertinent ad scientiam speculativam, quia non perficiunt intellectum speculativum; neque ad scientiam naturalem etiam pra-

cticam, quia sunt libera; cum quo tamen stat quod ea scientia practica simul & speculativa cognoverit, ut necessitatio infertur ex doctrina quam ibidem idem S. Doctor tradit.

Ad secundam confirmationem nego quod ad hoc ut anima Christi per scientiam inditam omnia singularia cognoscat, requirantur infinitæ species, licet enim species intelligibiles quibus ea cognoscit, non sint tam universales ac Angelicæ, non sunt tamen tam particulares ac illæ quæ abstrahuntur à phantasmatibus: unde eadem species repræsentat clarè & distinctè naturam specificam & omnia individua ipsius, quod convenit speciebus Angelicis magis particularibus; & hoc quia sunt quædam similitudines derivatæ à divina essentia ut habet rationem speciei intelligibilis, ut in probatione secundæ partis nostræ conclusionis declaravimus.

ARTICULVS III.

Utrum anima Christi Domini, per scientiam supernaturalem infusam, entia seu dona supernaturalia creata, quidditativè, & comprehensivè cognoscat?

45. Vt certum & indubitatum supponimus, hujusmodi entia, seu dona, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam cognosci: hoc enim expressè docet S. Thomas hic art. 1. ubi solum Dei essentiam excipit ab objecto scientiæ supernaturalis infusæ, & ratione illius probatur. Nam omnia quæ per revelationem hominibus innotescunt, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem cognoscuntur: Sed dona supernaturalia creata innotescunt per revelationem hominibus: Ergo anima Christi per scientiam supernaturalem infusam ea cognoscit. Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos, de modo quo illa cognoscit, & an ea quidditativè & comprehensivè cognoscit: Bannez enim 2. 2. quæst. 1. art. 1. dubio unico, ad tertium argumentum Cajetani, & Alvarez disp. 118. & 119. de auxiliis, docent entia creata supernaturalia, ut gratiam, fidem, charitatem, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam non esse cognita, evidentia rei in seipsa, quæ est evidentia cognitionis quidditativæ, sed tantum evidentia testimonij divini, quæ est evidentia rei in attestante. Suarez verò hic disp. 27. sect. 1. asserit quod licet omnia entia supernaturalia quæ dicunt intrinsecam habitudinem ad Deum prout est in se, possint videri & quidditativè cognosci per hanc scientiam, non tamen comprehendi. Alij verò Theologi tam domestici quam extranei, cognitionem non solum quidditativam, sed etiam comprehensivam illorum entium, animæ Christi, ratione scientiæ supernaturalis infusæ, concedunt.

§. I.

Hæc sententia ut verior eligitur, & duplici conclusione stabilitur.

46. Deo primò: Christus per scientiam infusam supernaturalem cognoscit quidditativè omnia dona supernaturalia quæ de facto sunt producta.

Probatur conclusio ratione D. Thomæ hic art. 1. Per scientiam infusam supernaturalem fuit redacta ad actum omnis potentia obedientialis quæ

in anima Christi invenitur in ordine ad cognitionem quæ potest haberi extra verbum: Sed entia supernaturalia creata possunt extra verbum quidditative cognosci, & consequenter anima Christi ad huiusmodi cognitionem potentiam obedientialem habet: Ergo illa entia fuerunt ab anima Christi cognita per scientiam supernaturalem infusam. Major patet ex dictis suprà art. 1. Minor verò, in qua est difficultas, sic ostenditur. Quia per propriam speciem in seipsis quidditative representari possunt, mediante illâ in seipsis possunt quidditative cognosci: Sed entia supernaturalia creata, possunt per propriam speciem in seipsis quidditative representari: Ergo & extra verbum quidditative cognosci. Major est certa, nam omnis species representativa objecti, potest esse principium cognitionis illius: Sed species immediate representans entia supernaturalia creata, nequit esse principium cognitionis illorum in verbo, nam visio beatifica quæ ad res creatas terminatur in verbo, soli divinæ essentiae ut unitæ per modum speciei, immediate Deum representantis, & illo mediante creaturas, inniti potest: Ergo quæ per propriam speciem in seipsis quidditative representari possunt, possunt in seipsis extra verbum quidditative cognosci.

Minor verò multipliciter suadet: Primò quia entia supernaturalia creata sunt finitæ & limitatæ entitatis: Ergo & finitæ representabilitatis, & consequenter representabilia per speciem limitatam & finitam.

Secundò, Quia talia entia sunt limitatæ quidditatis, possunt per cognitionem finitam attingi quidditative, ut patet in visione beatifica, quæ licet finita sit, illa tamen quidditative cognoscitur: Ergo ob eandem rationem possunt quidditative per speciem creatam representari.

Tertiò, Si entia creata supernaturalia non possent per speciem creatam quidditative representari, maximè quia terminantur ad Deum ut est in se: Sed hæc ratio nulla est: Ergo per speciem creatam quidditative representari possunt. Major est præcipuum Adversariorum fundamentum, Minor verò sic ostenditur. Ut aliquid respiciens aliquem terminum representetur quidditative, non est necessarium quod terminus inspectus quidditative representetur, ordo enim dependentiæ creaturarum à Deo quidditative representatur, termino illius ordinis, scilicet Deo, non representato quidditative: Ergo quod prædicta entia Deum respiciant ut terminum vel objectum, non impedit quin per speciem creatam quidditative represententur, Deo ab illis inspecto, quidditative non representato.

Dico secundò: Probabilius est, entia supernaturalia creata, ut gratiam, fidem, charitatem, ab anima Christi, per scientiam infusam supernaturalem comprehendi.

47. Probatur breviter: Omnia ista entia possunt cognosci in seipsis & extra verbum, cognitione comprehensivâ, subindeque per scientiam infusam: cognitio enim rerum in verbo, non ad scientiam infusam, sed ad visionem beatificam spectat: At supposito quod illa entia per scientiam infusam comprehensive sint cognoscibilia, non est cur talis cognitio animæ Christi, & scientiæ illi infusæ denegetur: Ergo &c. Minor patet, nulla enim perfectio possibilis deneganda est humanitati Christi, nisi aut fini redemptionis repugnet, aut cum visione beatifica sit impossibilis, quo-

A rum neutrum convenire potest cognitioni comprehensive: entium creatorum supernaturalium per scientiam infusam supernaturalem. Major verò suadetur: Omnis entitas finitæ & limitatæ perfectionis, potest per cognitionem finitam & limitatam comprehendi: Sed entia supernaturalia creata, ut gratia, fides, charitas, visio beatifica, sunt finitæ & limitatæ entitatis & perfectionis: Ergo possunt per cognitionem finitam & limitatam, subindeque per scientiam infusam supernaturalem, comprehendi. Minor patet, Major probatur. Quod est finitæ entitatis, est etiam finitæ cognoscibilitatis, nam cognoscibilitas passiva consequitur entitatem, & commensuratur cum illa: Sed quod est finitæ cognoscibilitatis, per lumen & cognitionem finitam comprehendi potest; vis enim cognoscitiva finita, cognoscibilitatem objecti finitam adæquare potest: Ergo quod est finitæ & limitatæ entitatis & perfectionis, per lumen & cognitionem finitam comprehendi potest.

48. Respondet Suarez, quod quamvis entia supernaturalia creata, sint finitæ & limitatæ entitatis & perfectionis, quia tamen Deum in ratione termini vel objecti immediate respiciunt, non possunt per scientiam infusam animæ Christi cognosci quantum cognoscibilia sunt: Quò enim perfectius cognoscitur terminus vel objectum actus, vel habitus, eò ipse actus vel habitus cognoscitur perfectiori modo: Sed Deus qui est terminus vel objectum immediatum entium supernaturalium, perfectius per visionem beatam cognoscitur, quam per scientiam supernaturalem infusam: Ergo ipsa entia supernaturalia creata, perfectius per visionem beatam, quam per scientiam infusam cognoscuntur, subindeque per huiusmodi scientiam non cognoscuntur quantum cognoscibilia sunt.

49. Verum si hic discursus Suaris, qui est præcipuum ejus fundamentum, aliquid probet, convincit nec per ipsam visionem beatificam posse entia supernaturalia creata comprehendi, sed tantum per cognitionem divinam; nam solum per illam cognoscitur undequaque perfectè Deus, qui est terminus, vel objectum immediatum illorum entium: Sed hoc absurdum est, cum certum sit omnia entia creata, tam naturalia, quam supernaturalia, à Christi anima per scientiam beatam, seu visionem beatificam comprehendi: Ergo hic discursus Suaris non valet, ut magis ex solutione argumentorum patebit.

§. II.

Solvuntur objectiones.

50. E Obijcies primò contra primam conclusionem: Gratia sanctificans, lumen gloriæ, visio beatifica, & unio hypostatica, sunt entia seu dona supernaturalia creata: Sed illa per scientiam supernaturalem infusam quidditative cognosci nequeunt: Ergo Christus per scientiam infusam supernaturalem, non cognovit quidditative omnia entia seu dona supernaturalia quæ de facto sunt producta. Major patet, Minor verò probatur quantum ad singulas partes. Et in primis quòd gratia habitualis nō possit ab anima Christi per scientiā infusam quidditative cognosci, sic ostenditur. Gratia habitualis non potest quidditative cognosci, non cognita etiam quidditative divinā essentia: Atqui divina essentia non potest quidditative cognosci per scientiam infusam, sed solum